

12 Sept •

Kaj nas lahko nauči babica, ujeta v kovček

Teatro Matita, MCLU Koper

Avtorica kritike: Nastja Uršula Virk

V predstavi *Harms je kriv!*, podnaslovljeni *Koncert padajočih babic* v produkciji Teatra Matita izvajalec in režiser Matija Solce v svojem klasičnem slogu ponudi ritmično razdelavo opusa sovjetskega avantgardnega pesnika, pisatelja in dramatika Daniila Harmsa. Preden nas ustvarjalec popelje v dvorano, nas v frivolnem, prikladno solcetovskem nagovoru že uvede v Harmsov svet morilskih kumar, žiraf, ki jih ni, in padajočih babic, pa tudi nasilja oblasti, ki mu je bil podvržen ta avantgardistični umetnik. Ob podajanju referenc – ki je polno raznih odvodov – nastopajoči prek spraševanja stopa v komunikacijo s publiko, od katere zahteva zadostno mero pripravljenosti – pa tudi vsaj kanček erudicije.

Interakcija s publiko se torej zgodi že, še preden nas nastopajoči povede v dvorano. Ta skupni vstop nastopajočega in občinstva v dvorano, tudi sicer značilen za Solcetovo gledališče (tako podobno Menih občinstvo pripelje do sodne dvorane v *Procesu* (LGM, 2012), lajnar otroke v svojo lajno v *Štirih muzikantih* (LGL, 2010) ali v *Tjulnju* (LGL, 2019) daljinsko voden avtomobil v papirnati svet laponskega izročila), poudari vlogo igralka kot vodnice, posrednice med občinstvom in predstavo. In če je snov predstave Harms, ga ni boljšega posrednika, kot je Solce.

Toliko bolj, ker je njegov opus tako pogosto zaznamovan s fragmentacijo in ritmiziranjem evropskega kanona (Andersen, Bulgakov, Kafka ipd.), a se pri *Harms je kriv!* toliko bolj izlušči politična nota, ki jo beremo v participaciji nastopajočega z občinstvom. Slednja je sicer značilna za vse njegove predstave, v *Harmu* pa se zdi, da seže še korak dlje, saj občinstvo preobrazi v svoi

Ob vstopu v dvorano nas pričaka »Harmsov nelogični stroj« (scenografija Larisa Kazić), ustvarjen iz dekonstruiranih harmonik, orglic, sesalnika in tlačilke, ki dovajata zrak mehu, orglicam in drugim pogruntavščinam, da proizvajajo glasbo (avtor Solce), zvočne efekte in vrsto čudes (napihujoča se rokavica in katapult v obliki roke). Ta nelogični stroj, od koder se bo Pakin jezil na Rakukina in od koder bodo v têmo zaodrja padale nosate babice, dejansko deluje na pogon sesalnika. Zračna tehnologija poganja stroj in generira glasbo, ko pa jo nastopajoči uperi v publiko in od nje zahteva proizvodnje tonov, pomislimo na ideje ruskih avantgard o telesu kot stroju. To nas pa tudi napeljuje na potencial mase občinstva kot enovitega političnega stroja, ki na koncu predstave z babico, zaprto v kovčku, protestira, naj jo vendarle spusti ven. Je babica, ki je protestirala že na začetku, a ji nihče ni pritegnil, po koncu enournega uglaševanja občinstva s strojem in začasne skupnosti, ki je toliko bolj povezana, kadar je dogajanje živo (in pri Solcetu je to pač neobhodno) – morda metafora za predstavo? Kajti ravno tisto, kar se je zgodilo v vmesnem času, nas je kot gledalke očitno aktiviralo, da povzdignemo glas. Iz tega pa izluščamo pomembno politično sporočilo; glas zatiranih bo slišan samo, kadar mu bomo pritegnile tiste, ki zgolj opazujemo. Toliko bolj se nam to branje ponuja na festivalski ediciji predstave, kjer izvajalec predstavo začasno prekine z minuto molka za žrtve sionističnega genocida v Gazi.

Ko je Slovenija še eden od redkih otočkov na tako imenovanem »Zahodu«, kjer se lahko človek brez strahu izrazi proti stradanju in pobijanju otrok, se zdi, da je poleg vedno dobrodošle neposrednosti (ki jo opazimo tudi v Solcetovi enominutni prekinitvi), toliko bolj pomembno razmišljati o formalnih načinih aktivacije gledalke. Prav način komunikacije vsebine – in ne vsebina sama – je tista, ki nas ohranja pozorne in iz nas vleče odziv. Babica, ujeta v kovček, nas pač lahko nauči bolj malo, če tam ostane; če pa ima priložnost – četudi le za slabo uro – skočiti iz kovčka, pa lahko v naših srcih zaneti pravi mali upor. Naj se razplamti!

Kritika je nastala v sklopu kritiškega seminarja na 13. Bienalu lutkovnih ustvarjalcev Slovenije, pod mentorstvom Gregorja Butale.

Kritika

Nastja Uršula Virk

Dobro jutro, pesmi >

Spletno platformo *Lutka* razvija Društvo slovenskih lutkovnih umetnikov in prijateljev lutk – UNIMA Slovenija, s finančno podporo Ministrstva za kulturo RS

Ko kliknete možnost "Sprejmi vse", namestimo vse te kategorije piškotkov. Nujni in izvedbeni piškotki so vedno omogočeni. Če želite samostojno nastaviti piškotke, klikni možnost "Nastavitve piškotkov".

UNIMA Slovenija

Krekov trg 2, 1000 Ljubljana

Search

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KULTURO

Ko kliknete možnost "Sprejmi vse", namestimo vse te kategorije piškotkov. Nujni in izvedbeni piškotki so vedno omogočeni. Če želite samostojno nastaviti piškotke, klikni možnost "Nastavitve piškotkov".